

Naučná stezka Oborou Hvězda, informační tabule.č. 2 - STARÉ DUBOVÉ POROSTY

([Old Oak Growths](#) - information in English)

Obora Hvězda vznikla historicky jako obora pro chov lovné zvěře. Současné hospodaření respektuje několik hledisek:

- přírodní podmínky vytvořené z velké části skladbou dřevin, které sem vzhledem k přírodním podmínkám patří, resp. „jsou zde doma“;
- parkovou úpravu, která má historii i tradici mnoha desetiletí;
- národní kulturní památku, místo spojené s řadou důležitých událostí v souvislosti s historií našeho státu.

Základem dřevinné skladby u zakládání obor byly vždy listnaté dřeviny, zastoupené především dubem. Bylo to zejména proto, že duby opadem žaludů poskytovaly potravu pro chovanou zvěř a také to, že pod dubovým porostem se může vyskytovat bylinná vegetace. Tak je tomu i v oboře Hvězda. Duby jsou v Oboře na svých „přirozených stanovištích“ vzhledem k nadmořské výšce, expozici i půdním podmínkám.

V dnešní době se větší část lesních porostů blíží přirozené skladbě, která odpovídá přírodním podmínkám obory. K nejhodnotnějším porostům v oboře Hvězda patří právě porosty dubu a z dřevin mají také nejvyšší zastoupení (57 %). Při zjišťování věku nejstarších dubů dendrochronologickou metodou (odebráním vzorku dřeva kmene a spočítání letokruhů) se podařilo doložit, že mnohé z nich zde rostou od 2. poloviny 18. století. Věk žádného stromu však nesahá před letopočet 1757. V období „sedmileté války“ (1756–1763) zde měl po dobu šesti týdnů svůj hlavní stan pruský král Fridrich II. Veliký. Jeho vojsko se sem stáhlo po prohrané bitvě s rakouskou armádou u Kolína (18. června). Hvězda byla tehdy svědkem krvavé srážky pruských a rakouských vojsk. Pruská armáda lesní porosty ve Hvězdě zcela zdevastovala. Je doloženo, že v následujících letech byly porosty dubu zakládány sítí (zasazením žaludu do země). Nejstarší dubové porosty proto pocházejí právě z této doby. Geologické podloží Hvězdy, převážně pískovce, je propustné, půdy vysychavé. To se spolu s věkem odráží i na stavu některých zvláště starých porostů dubu, které trpí tracheomýkózou, tedy určitým druhem houbového onemocnění, projevujícím se postupným úbytkem olistění. Právě takto onemocnělé ojedinělé jedince je třeba čas od času z porostů odstranit, aby se omezilo šíření choroby. Zároveň se však uvolní místo pro přirozené zmlazení porostů, které je přednostním cílem hospodaření v oboře. Pozorný návštěvník si jistě povšimne místy proředeného starého dubového porostu s nárůstem mladých doubků, potomků původních starých dubů. Vybrané suché stromy nebo jejich pahýly jsou však ponechány na místě, aby sloužily jako „doupné stromy“ k hnízdění ptáků a rozmnožování mnoha druhů hmyzu. Některé usychající stromy či suché větve živých stromů je však nutno odstranit z bezpečnostních důvodů vzhledem k vysoké návštěvnosti obory.

Jsmo přesvědčeni, že veřejnost pochopí nutnost občasných zásahů v lesních porostech, jejichž účelem je především snaha podpořit jejich trvalý přirozený vývoj. Věříme, že toto přírodně hodnotné území s významnou historií pro český národ zůstane zachováno pro všechny návštěvníky i pro budoucí generace.

Věk stromů ve Hvězdě a historie místních výsadeb, dle šetření Ing. Skály

Je ověřeno, jak z průzkumu v terénu, tak i z písemných podkladů, že nejstarší strom, který se zde podařilo nalézt, pochází z r. 1754, je to dub a pravděpodobně jako malý stromek přežil dobu, kdy Hvězda byla zcela vykácena. Ostatní stromy (duby) jsou o několik let mladší a pochází z let 1757 a následujících.

Co se týká skupiny památných jírovců u Libocké brány je historie následující:

první zmínka o výsadbě jírovců u Libocké brány je z r. 1742, ale my víme, že Prusové oboru ještě stačili zničit zcela v r. 1757, tedy tyto jírovce se nemohly dochovat. V r. 1744 se uvádí, že před obytnou budovou správce (obory) vysazeny čtyři skupiny jírovců ze 24 ks stromků. Z r. 1747 pochází zápis, že výsadba jírovců z r. 1740 byla v tomto roce vylepšena (rok 1740 ale nebyl ověřen v účtech). V roce 1775 F. Bretschneider zhotovuje pro stavební úřad podrobný plán Hvězdy s uvedením kultur a výměr. Na rozdíl od předchozího plánu Klossova zde již částečně mizí typické hvězdovité uspořádání alejí, na některých z nich jsou nyní nová příležitostná pole (Neu angelegte Felder), včetně pole u Libocké brány. Je zde také oborníkova zahrada se stromy, není zde ani stopy po zákresu dříve zmiňovaných výsadeb jírovců. Ty zcela jistě v té době zde nebyly.

V roce 1797 Gubernium nařídilo vyčištění a úpravu procházkových cest, opatřeny byly stromky a keře k jejich vroubení živými ploty (Spaliere), hradnímu zahradníkovi bylo uloženo provést zde některé okrasy, m.j. i dřevěné a kamenné lavičky na význačných místech. Byly proraženy nové cesty, aby pěší i jezdci nekřižovali zbytečně lesem, mezi vysazovanými sazenicemi je už i topol, jírovec maďal a akáty. V r. 1862 jsou ve zdejších školkách pěstovány i cizokrajné a okrasné dřeviny, různé druhy topolů, červenokvěté kaštany, červenolisté buky aj. Tedy nejstarší jírovce u Libocké brány pochází z doby po r. 1797, věk, který je udán v Dendrochronologické studii je zjištěn ze vzorků dřev. Přepočtem a vzhledem k tomu je zde možná odchylka ± 10 let. To odpovídá datování právě po onom roce 1797, rozptyl let, které vycházely z našeho odběru vzorků z kmenů odpovídá věku výsadby mezi léty 1786-1805.

Naučná stezka "Oborou Hvězda":

1. [Historie obory](#)

2. [Dendrochronologická studie](#)

3. [informační tabule u vstupu do obory Hvězda](#)